

СТАНОВИЩЕ

от д-р Александър Иванов Маринов, професор в СУ „Св. Кл. Охридски“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“

на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по област на висше образование 9. Сигурност и отбрана;
професионално направление 9.1. Национална сигурност (Сигурност на Балканите,
външна политика и дипломатия)

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № РД-21-1184 от 07.06.2024 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПУ по област на висше образование 9. Сигурност и отбрана; професионално направление 9.1. Национална сигурност (Сигурност на Балканите, външна политика и дипломатия), обявен в Държавен вестник, бр. 32/09.04.2024 г. и в интернет-страница на Пловдивски университет за нуждите на катедра „Политически науки и национална сигурност“ към Факултета по икономически и социални науки.

За участие в обявения конкурс са подали документи следните кандидати (по азбучен ред):

1. **гл. ас. д-р Горан Владимиров Стойковски** от катедра „Политически науки и национална сигурност“, Факултет по икономически и социални науки, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“;
2. **д. н. Пламен Атанасов Атанасов** от „Олива“ АД – Кнежа.

Представеният от **гл. ас. д-р Горан Владимиров Стойковски** комплект материали **е в съответствие** с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

Кандидатът е приложил за участие в конкурса общо 13 научни труда, от които 2 монографии (от които една като хабилитационен труд) и общо 11 студии, статии и доклади на международни и национални научни форуми (съответно 1 студия, 5 статии и 5 доклада). **Приемат се за рецензиране всичките 13 научни труда, които се отчитат при крайната оценка, тъй като изцяло попадат в проблематиката на конкурса и не са използвани при получаване на научна степен.** Разпределението на научните трудове по съответни рубрики, в страната и в чужбина, е както следва: 2 монографии, 3 статии и 3 доклада - на български език; 1 студия, 2 статии и 2 доклада – на чужд език.

Бележки и коментар по документите на гл. ас. Горан Стойковски: няма.

Представеният от **д. н. Пламен Атанасов Атанасов** комплект материали **е в съответствие** с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, и включва следните документи.

Кандидатът е приложил общо 28 научни труда, от които 2 монографии, 3 самостоятелни глави и студии, 10 статии, 13 доклади. **Приемат се за рецензиране 2 (два) научни труда** – една монография и една статия (с уговорки), които са извън дисертацията, съответстват на проблематиката на конкурса и се отчитат при крайната оценка. **Не се приемат за рецензиране 26 научни труда, които са извън проблематиката на конкурса.** Разпределението на научните трудове, които се приемат за рецензиране - по съответни рубрики, в страната и в чужбина, е както следва – една монография и статия на български език.

Бележки и коментар по документите на д.н. Пламен Атанасов: Не е ясно за кои учебни години и на какви начала е била извършвана преподавателската дейност в СУ, поради липса на съответни документи (например, договор за хоноруван преподавател за съответните учебни години). За останалите преподавателски дейности, посочени в справката за изпълнение на критериите на Факултета и точкувани по съответния начин, не са упоменати документи сред изброените в молбата до Ректора приложения. Посоченото „Участие при разработване на учебни програми“ е невъзможно да бъде оценено, поради липса на разделителни протоколи, а и поради принципна неопределеност на личният принос на кандидата в такава дейност.

2. Кратки биографични данни на кандидатите

Гл. ас. д-р Горан Стойковски завършва висше образование, специалност „Политология“, със степен „магистър“ през 2002 г. в Софийски университет „Св. Кл. Охридски“. През 2008 г. му е присъдена ОНС „доктор по политология“ (професионално направление 3.3), като защитава дисертация на тема „Перспективите на междуетническите отношения и държавното устройство в Република Македония“. От 2012 до 2021 г. работи в Пловдивски университет „П. Хилендарски“ последователно като гл. асистент и доцент (от 2016 г.) в Катедра „Политически науки и национална сигурност“; от 2024 г. отново преподава в същата катедра и специалност. От 2012 до 2024 г. е гл. асистент в катедра „Политология, социология и културология“ (по-късно „Национална сигурност и политически науки“) във Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий“. От 2002 г. работи като изследовател (анализатор-експерт) в редица български и македонски научни звена (Национален център за изследване на общественото мнение към Народното събрание на Р България, Институт „Ив. Хаджийски“, Институт за икономически стратегии и международни отношения – Скопие, Институт за регионални и международни изследвания и др.). От 2014 до 2017 г. е съветник на Министъра на външните работи на Р България.

Д. н. Пламен Атанасов завършва висше образование, специалност „Инженер по биотехника“, през 1995 г. в Технически университет – София; през 1994 г. в Свободния факултет на същото ВУ – журналистика. Има специализация по „Еволюционна психология и психиатрия“ и допълнително обучение по „Методика на научните изследвания“. През 2017 г. му е присъдена ОНС „доктор по обществени комуникации и информационни науки“ (професионално направление 3.5), като защитава дисертация на тема „Роля на компютърно опосредстваната комуникация за предизвикване и овладяване на репутационни и управленски кризи“. През 2023 г. му е присъдена научна степен „доктор на науките“ (професионално направление 9.1 Национална сигурност

(Стратегии и политики за сигурност) за дисертационен труд на тема „Сигурност и комуникации“ (Нов български университет, Департамент „Национална и международна сигурност“). Има тригодишен стаж (1997-2000 г.) като научен сътрудник в Института за лозата и виното – Плевен. През периода от 1997 г. до днес заема различни длъжности (главен механик, главен инженер, сервизен инженер, ПР експерт) и изпълнява различни функции в търговски дружества; през периода 2004-2014 г. е ИТ експерт в държавни административни структури и банкова институция.

3. Обща характеристика на дейността на кандидатите

3.1 Учебно-педагогическа дейност и подготовка на кандидатите

Гл. ас. д-р Горан Стойковски осъществява преподавателска дейност в продължение на 12 години в ПУ, от които 7 години като главен асистент и 5 години като доцент, и 12 години във ВТУ като главен асистент.

В Пловдивския университет (в специалности „Национална сигурност“, „Международна политика и бизнес дипломация“ и „Политология“ - редовно обучение и задочно обучение) води самостоятелно лекционни курсове и упражнения по дисциплините: Теория на международната сигурност; Външна политика и дипломация; Държавни политики и стратегии в Югоизточна Европа; История на международните отношения; Теория на международната сигурност; Външна политика, дипломация и национална сигурност; История на международните отношения; Теория на международните отношения; Външнополитическите доктрини на Балканите; Международни организации и системи за сигурност; Партийни системи и партийни структури в Югоизточна Европа; Стратегически анализ на регионалната сигурност; Азиатско-тихоокеански регион: геостратегически анализ и геополитическо съперничество; Глобалната политическа промяна; Въведение в политологията.

Във Великотърновския университет е водил лекции и упражнения и е разработил учебни програми по 18 дисциплини в бакалавърска и магистърска степен (Етнополитика на Балканите, История на международните отношения, Глобализъм и антиглобализъм, Управление на кризи, Защита на класифицираната информация, Информационно осигуряване на службите за сигурност и дипломация и др.)

Ползва се с добро име и уважение сред студентите и колегите в академичната общност. Представените данни доказват, че гл. ас. д-р Стойковски е изграден и утвърден учебно-педагогически кадър със значими и оценени резултати в преподавателската дейност. **Учебно-педагогическата дейност на гл. ас. д-р Стойковски почти изцяло попада в предметното поле на обявения конкурс за „доцент“ по Национална сигурност (Сигурност на Балканите, външна политика и дипломация).**

Учебно-педагогическата дейност на **д. н. Пламен Атанасов** обхваща четири позиции: лекционен курс „Институционален трансмедиален имидж и бранд“ (във Факултета по журналистика и масови комуникации – СУ „Св. Кл. Охридски“), ръководство на упражнения по „Убеждаваща комуникация“ (в същото ВУ), „Публичността на 21 век – лекарят като комуникатор“ и „Лекар и общество пред

предизвикателствата на 21-ви век. Мислене за сигурност в контекста на общественото здраве“ (в Медицински университет – Плевен). Последните два курса са с обявен хорариум съответно 6 и 4 часа, което не се вписва в стандартните учебни планове на българското висше образование. В друга справка са посочени и 3 учебни курса във ВА „Г. С. Раковски“ (от май 2024 г.) - „Информационна сигурност и киберзащита“, „Основи на информационно-аналитичната дейност“ и „Технология на информационно-аналитичната дейност“.

Д. н. Пламен Атанасов е подготвил четири учебни програми, но при три от тях (за курсовете във ВА „Г. С. Раковски“) е декларирал „участие в разработването на учебната програма“. Не е ясно в какво се състои това участие и как може да бъде установен собственият принос на кандидата за създаването на продукта.

От наличните документи не става ясно за кой и какъв период са осъществявани посочените учебни курсове, т.е. какъв е реалният учебно-педагогически опит на кандидата. Така или иначе, от представената информация е възможно да бъдат направени два извода. Първо, преподавателският опит на д. н. Пламен Атанасов е доста ограничен. Второ, заявените учебни курсове и програми **по същество нямат отношение към проблематиката на обявения конкурс за „доцент“ по Национална сигурност (Сигурност на Балканите, външна политика и дипломация).**

3.2 Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидатите

Гл. ас. д-р Горан Стойковски участва в конкурса с 13 научни труда (всички съответстващи на проблематиката на конкурса и приети за оценяване), от които 2 монографии (от които една като хабилитационен труд) и общо 11 студии, статии и пленарни доклади на международни и национални научни форуми (съответно 1 студия, 5 статии и 5 доклада). От тях 1 студия, 2 статии и 2 доклада са издадени на чужд език, от които една статия (в съавторство) – в издание, реферирано и индексирано в Web of Science. Една статия на български език е публикувана в издание, индексирано в Cite Factor и Index Copernicus. Преобладаващата част от публикациите са самостоятелни (с изключение на 2).

Общата преценка за публикационната дейност на д-р Стойковски е определено положителна; от особено значение е, че тя цялостно и задълбочено покрива проблематиката на конкурса и съответства на учебните планове и перспективите за развитие на Факултета по социални и икономически науки и катедрата „Политически науки и национална сигурност“.

Д. н. Пламен Атанасов Атанасов е представил за участие в конкурса 28 научни труда, от които 2 монографии (от които една като хабилитационен труд) и 3 самостоятелни глави и студии, 10 статии, 13 доклада. **От тях обаче 26 научни труда са извън проблематиката на конкурса, поради което не следва да бъдат приети за оценяване.** Оставащите два научни труда, които се приемат за рецензиране, са самостоятелни и са публикувани на български език – една монография (представена като хабилитационен труд) и една статия (макар и с известни уговорки за предметното съответствие).

Общата преценка за публикационната дейност на д.н. Атанасов констатира висока активност и последователно проблемно-тематично фокусиране. В същото време ключово обстоятелство е, че тя почти изцяло е в други области (макар и имащи отношение към сигурността) и не съответства на проблематиката на конкурса. Изключение прави монографията, депозирана като хабилитационен труд, която по-нататък ще бъде специално разгледана.

4. Приноси (научни, научно-приложни) на кандидатите и цитирания

В трудовете на гл. ас. д-р **Горан Стойковски** могат да бъдат очертани следните основни групи приноси, повечето от които имат както научно-теоретично, така и научно-приложно значение и обогатяват познанието в сферата на сигурността на Балканите, международната политика и дипломатията.

Първо, задълбочено и цялостно изясняване на промените в същността на държавата (Северна) Македония за периода след провъзгласяване на нейната независимост. На тази основа са предложени редица изводи относно характера на измененията във взаимоотношенията на С. Македония с нейните съседи, вкл. с България – принос, който има важно приложно значение за двустранната и многостранната външна политика на страната ни, но и за по-адекватно разбиране на „македонската проблематика“ в българското общество. В този план важно приносно значение има анализът на конфликта от 2001 г., който с основание се определя като повратна точка за динамиката на етно-религиозните и политическите отношения в западната ни съседка и влияе върху промените на средата за сигурност в Западните Балкани. Тези приноси са съсредоточени главно (но не единствено) в представения за участие в конкурса хабилитационен труд (монографията „Голямата промяна на македонската република“) и тяхната ценност се изразява в обосноваването на причинно-следствените връзки между стабилността и сигурността на (Северна) Македония и регионалната стабилност на Балканите.

Второ, за първи път в българската политологична литература гл. ас. д-р Стойковски предлага систематично научно-теоретично и приложно изясняване на турското стратегическо мислене и като цяло - на геополитическата визия на Република Турция след края на Студената война и идеята за мюсюлманско-ислямски консенсус. По този начин авторът предлага ценни насоки за формиране на българската позиция по редица стратегически въпроси, свързани с националната и регионалната сигурност в зоната на Западните Балкани. Полезно практическо значение има анализът на възгледите на турския политически елит, заложен в новата национална доктрина на Турция. Тази група приноси е концентрирана в монографията „Изгревът на белия полумесец – изгледи за нов турски век на Балканите“ и в някои от приложените статии и доклади.

Трета група приноси обхващат теоретичния анализ и практическите изводи относно взаимовръзките на геополитически стратегии и идеологии и тяхното отражение върху глобалната и регионалната сигурност (на Балканите). Важно значение имат също така изводите относно сравнителните преимущества и недостатъци на редица външнополитически стъпки на колективния Запад, някои от държавите на Балканите (главно Сърбия), на Русия и Китай. Тук може да бъде отбелязана стойността

на статии, като „Проучвателен прочит на арабската стратегическа „Визия 2030“ и въздействието ѝ върху сръбския геополитически светоглед“ и „Отворени Балкани пред (полу)затворените врати на ЕС“. Може да бъде открита ползността на редица изводи относно допускани грешки в хода на евроинтеграцията на Западните Балкани, които могат да предизвикат стратегически дефицити за Запада и да застрашат както глобалната, така и регионалната сигурност.

Значимостта на научните приноси на гл. ас. Горан Стойковски се потвърждава от цитирането на негови публикации, главно след 2016 г. (т.е. след другите процедури). В справката са посочени **16 цитирания (11 от български и 5 от чуждестранни автори)**. Интересно обстоятелство е, че сред забелязаните цитирания отсъстват две, които се установяват в представения хабилитационен труд от другия кандидат в конкурса д.н. Пламен Атанасов. Самооценката на приносите е общо взето адекватна, въпреки че би могла да бъде по-конкретна и по-добре обоснована.

Преценката на научните приноси на д.н. **Пламен Атанасов** е силно затруднена поради факта, че преобладаващата част от представените от него научни трудове не съответстват на проблематиката на конкурса и не са приети за оценяване. Поради това преценката на приносите обхваща изключително представения от него хабилитационен труд – монографията „Въпроси на публичната дипломация и сигурността. Поглед към българо-македонските отношения през 1991 – 2024 г.“

Макар и с известни уговорки, за принос може да се приеме опитът на автора да изясни и приложи понятията „нова публична дипломация“ и „дигитална дипломация“ към някои аспекти на българо-македонските отношения. Научната и приложната стойност на този приносен потенциал обаче е дискуссионна, поради факта, че разработването на материята е разположено в една глава от около 70 страници, в която се засягат съвсем мимоходом и тезисно множество сложни събития и процеси, простиращи се на повече от столетие; същевременно, маркирани са (без задълбочено изследване) отношенията на С. Македония не само с България, но и с други нейни съседи. В редица моменти текстът има справочен и дори научно-популярен характер, теоретичният и емпиричният анализ е ограничен.

Друг проблем при оценката на приносите е, че над две трети от представения хабилитационен труд (вкл. от третата му глава) обхващат преки позовавания и преразказ на идеи на други автори; въпреки че това е направено коректно, в съответствие с академичните стандарти, то поставя под съмнение степента на собствения принос на автора, особено когато става дума за хабилитационен труд.

Като цяло, самооценката на приносите от страна на кандидата е доста завишена, особено като се има предвид, че по повечето от посочените точки в хабилитационния труд се установява пространно позоваване на теории и идеи на други автори.

В справката за забелязаните цитирания са посочени седем цитирания, но нито едно от тях не е свързано с хабилитационния труд на кандидата. Това, впрочем, е логично, като се отчита, че публикуването на този труд е през настоящата година.

4. Оценка на личния принос на кандидатите

Личният принос на **гл. ас. д-р Горан Стойковски** в представените от него публикации е ясно очертан, а получените теоретични и приложни резултати са изцяло негова лична заслуга.

Личният принос на **д.н. Пламен Атанасов** в представените от него и допуснати за оценяване (попадащи в проблемната област на конкурса) публикации е налице, но е трудно да се установи доколко получените теоретични и приложни резултати са негова лична заслуга, поради високия дял на цитирания и позовавания на други автори.

5. Критични забележки и препоръки

Принципната ми критична бележка и препоръка към двамата кандидати е относно формулирането на самооценката на приносите (при Г. Стойковски – недостатъчна конкретност, при Пл. Атанасов – завишена самооценка). Съществена слабост в материалите, депозираните от кандидата д.н. Пламен Атанасов, е включването на голям брой публикации, които очевидно не съответстват на проблематиката на конкурса.

6. Лични впечатления

Познавам и имам добри лични (колегиални) впечатления за изявите на гл. ас. д-р Г. Стойковски, с когото съм работил заедно почти 8 години. Не познавам и няма лични впечатления за д.н. Пл. Атанасов.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от двамата кандидати, **отговарят** на формалните изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса **гл. ас. д-р Горан Стойковски** е представил значителен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили признание в научните среди. Разработките му имат практическа приложимост, а преобладаващата част от тях са пряко ориентирани към учебната работа и са прилагани в нея. Научната и преподавателската квалификация на гл. ас. д-р Горан Стойковски е несъмнена. Постигнатите от него резултати в учебната и научно-изследователската дейност напълно съответстват на минималните национални и на допълнителните изисквания на Факултета по икономически и социални науки, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Кандидатът в конкурса **д.н. Пламен Атанасов** е представил значителен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“, но преобладаващата част от тях не съответстват на проблемната област на обявения конкурс, поради което не са приети за оценяване. В двете работи на кандидата, допуснати до оценяване, има известни приноси, но недостатъчно значими и цялостни с оглед хабилитационната процедура. Разработките на кандидата имат практическа приложимост, но липсват доказателства кои от тях са били и биха могли да бъдат приложени към учебната работа в тематичната област на конкурса. Научната

квалификация на д.н. Пламен Атанасов заслужава положителна оценка, но учебно-педагогическата му работа е ограничена и епизодична.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и научно-приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Факултет за избор на гл. ас. д-р Горан Владимиров Стойковски на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по област на висше образование 9. Сигурност и отбрана; професионално направление 9.1. Национална сигурност (Сигурност на Балканите, външна политика и дипломатия).

08.08 2024 г.

Изготвил становището: .....

Проф. д-р Александър Маринов